

IPOSTASIS (19) sb f

ipostasis (16), **hipostasis** (3); hipostasis *BibRadz*, *GrzegRóżn*, *NiemObr*.

Teksty nie oznaczają ó; a jasne.

sg N ipostasis (15). ◊ (lat.) A [w funkcji G] ipostasim (4).

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. lek. Przekrwienie opadowe; tu zmiana patologiczna, polegająca na krwawym osadzie (opuszczeniu się krwi) w moczu [*hypostasis ... a medicis dicitur urinae faex in ima matulae parte subsidens Calep*] (16) : Naprzod Ipoſtaſis v lekarzow bywa poznawana w vrinie [...] Gdy człowiek zdrowy albo ten ktori z niemoczy zmaga: zoſtawi vrinę w ſklenicy lekarzkiej/ po godzinie vſtogi fie w oney vrinie na dnie iakoby iaki Obłoczek na dnie mięſzy/ á ku wierzchu cienki iakoby kregiel, A tho lekarze zową Ipoſtaſis/ to ieſt rzecz zbytnia trzeciej ſtrawności kthora ieſt w żyłach. *FalZioł* V 9v, V 10; A tho tak maſz rozeznać/ tę wilkość grubą od tey Ipoſtaſim. Abowiem gdy zamąciſz vrinę/ tedy wonym zamączeniu Ipoſtaſis rozerwie fie na małe kąſki y owſzem fie zmieſza z vriną iako oley albo miód. [...] Ale v chorich ludzi ktorzy leżą. Tam lekarze pilno fie według Ipoſim [!] [= Ipoſtaſim *SienHerb* 411b] ſprawuią/ á filne iudicium, albo to iſte poznanie niemoczy iako rychło fie dokona: biorą. *FalZioł* V 10, V 10v; [Kopká/ Ipoſtaſis w moczu *SienHerb* A # 4.]

2. teol. Byt, osoba, istnienie; jeden z terminów podstawowych przy formułowaniu chrześcijańskiej nauki o Trójcy świętej [*hypostasis – postać, rzecz niemieniona imieniem BartBydg; – istność Mącz 161a; – jedność, podstać Calep; bytność rzeczy wszelakiej na świecie; istność, istota – ὑπόστασις Cn*] (3): [Jezus] Ktory będąc iáſnością chwały/ y wyrażonym obrazem podſtáci iego (*marg*) W Greckim ſtoi Hypoſtaſis / ktore ſłowo poſpolicie po Polſku wykłádaią bytnoſcią ábo iſtnoſcią/ ábo teſz oſobą/ wſzákoſz káždemu tu ná wolą dano niech káždy iákich chce wykłádow vżywa/ gdyż trudno thy ſłowá Greckie właſnie wyrażone być máią ięzykiem náſzim [...]. (–) [...] ſpráwiwſzy oczýſcienie grzechow náſzych przez ſámego ſiebie/ vſiadł ná práwicy onego máieſtátu nawyzſzego. *BibRadz* II 120c; *GrzegRóżn* H2v; *NiemObr* 141.

Synonim: 2. bytność, istność, osoba, postać.

AKtt